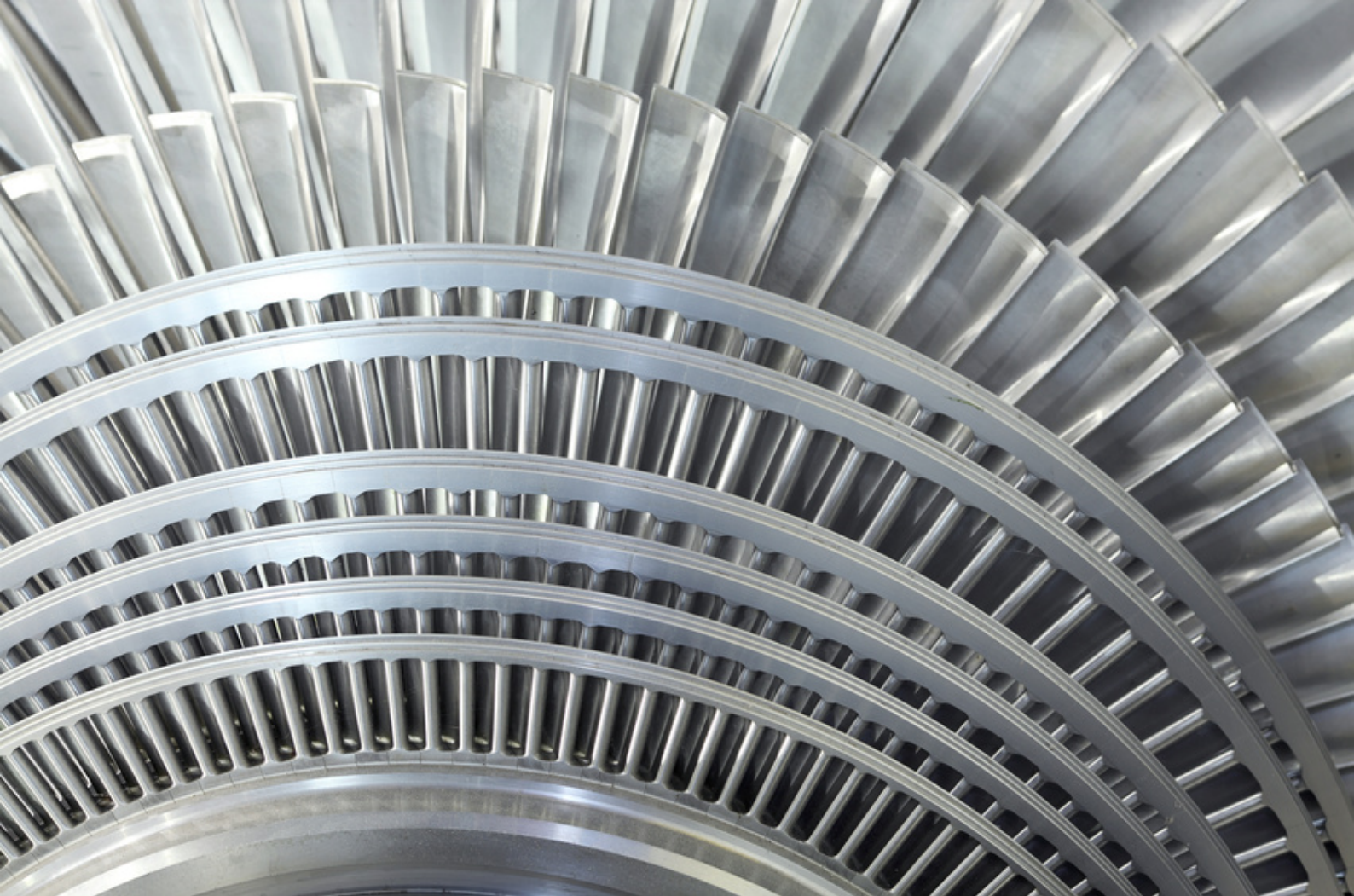

KVADRATURA DUGE

DORTA JAGIĆ

SADRŽAJ

I. ŽUTI CIKLUS,	
<i>žut kao iščupani žalac smrti</i>	1
žuto uho	2
mi ptice, a ribe, a riječi	4
svetice iz ničijeg kalendara	5
hrvatski radio i televizija	6
pogled s broda za taršiš	8
II. CRNI ILI	
NARANČASTI CIKLUS	9
tijelo u crnoj baklavi	10
kantata o kavi	12
plava šetnja	14
amen i gore	16
nečisto ime	17
crne knjige sa šlagom	19
III. CRVENI CIKLUS,	
kao svi krvni savezi	20
put do češlja	21

letjeti s toplim pećima	22
ja sam portret, putovanje i život	24
ljubav	25
moj čovjek psalam	26
medeni mjesec	28
spasilačka služba	30
jetkanje	31

IV. ZELENI CIKLUS, tamnozelen kao psalam 27.	33
31. rođendan	34
maline	35
pohvala vrsnoj ženi	37
šeširić na stupu soli	39

V. PLAVI CIKLUS, sjajnoplav kao ruski znoj	40
brdo iza slova	41
zima 05/06	43
tablica množenja i dijeljenja	45

VI. LJUBIČASTI CIKLUS,	
------------------------	--

kao ružičasti otok s olujnim obalama	48
samci koje znam	49
bitak i vrijeme	51
nova cesta bb	53
sad pojedi cvijeća	54
O autorici	55
Impresum	56

I. ŽUTI CIKLUS, *žut kao iščupani žalac smrti*

*(O pojavi okrugle duge u oblaku nad Hvarom prije dvije jeseni
nije zahvalno ni govoriti ni pisati pjesme.
Možda joj jedino posvetiti knjigu.)*

ŽUTO UHO

slušam što ljudi govore uglavnom
žutim uhom pa ne čujem
u vrat mi se uguralo uho
dugo i mrtvo
nad moj dimnjak doletjela
pregrijana usta
maloprije udarila riječju o meni u
božje uho bez štapića bum o tlo
moj jedini vijenac
i tako ne znajući da si
utovarile u svoje žute uši
iste te smrtonosne bademe,
hladnu gorčinu s otkinutog
palucavog vrška i sad
nema ništa nova pod suncem
nijedno bezbolno bušenje ušiju
ljudi sišu palac i idu s posla
nose u pernici svoje klempave uši za ugurati prst
i pošakljati unutra tog malog gluhog duha
stvorenog zbog subote
tu u same zamućene uši
uđi si dečko
i razgledaj tajnu ušku koja sluša i ozdravlja
tu ti srce sjedi ko zid smjeha
nalik stetoskopu stvara pod kožom
topot kopita trudne kobile
koja s vrućim dahom u očima
jezdi iz visine božjeg uha na
dječakovom mrtvom uhu
ja dječak neću to ružno uho pada na dlan
topi se, odlazi u svinje a
bog mi podgrijava

grlo, ime i ruku

MI PTICE, A RIBE, A RIJEČI

u početku,
kao duh u postanku
mi, ptice tek izletjele iz križa
lebdimo nad tamnim vodama
još nejasne svome kljunu
dirljivo razrađujemo godinama
i pad i let i pad
prihvatljiv zrnju metka i našem
neprobojnom tijelcu
od žutoga skaja što prolazi kroz
sve zidove
dugo učimo prepoznavati naš vjetar
i ljubiti se s njime u trbuh u munji a
na zemlji rubikovom kockom
odvajati more od kopna
i na tlu
napuhavati čvrste sfere zraka,
što će se tek kad poletimo
po trgovima uvaljati u brašno
i postati vidljive
svima jestive
kugle živih
riječi

SVETICE IZ NIČIJEG KALENDARA

kako na nebu tako i na zemlji
kad pomaže usne uljem, naraste
i izuje se kao gazivoda
uđe u rijeku i skače uvis svakodnevno
izgovoriti uživo
rekord o nezamislivom čudu
najprije ona pa
mali vepar koji čeka da se rodi ispod kamena
dozvan

HRVATSKI RADIO I TELEVIZIJA

daljinskim
radio i televizija mi izvrnu džepove pred svima
i svaki dan emitiraju prije dnevnika
da nemam ništa za kupiti
ništa za prodati
pa me onda povijesno
izbrišu
usred reklama iz kućne antene lijepe mi
sužene lisičje oči
da zakolutam zavist na kauču
što se u katodnim cijevima u sjeni aktovki
uz zdravo i daj ljube u džep od lica
svi novčanici kojima pogledaš u okvir naočala
a oni narastu s odašiljača diljem zemlje
nalik na svoje alpsko srebro
kao gazda na svog psa.
pseto je to oštro, pazi!
pazim, laje mi novac na uho
zato će pojesti jednu novozavjetnu noć
bez struje i fobiolina
prezrena iz raznih cijevi reći ću
makar svojoj suženoj banani
da ja imam svega taman.
banano, sjedni
i zri! imam beskrajnu krv kao bijelu
košulju do poda
sedam dana stvaranja za isplesti
i pokriti se njima do brade
i mekanog vrata što sja kao truba
nad malim crvenim morem
nisko u utrobi što se razdvaja na glas ribara
a glas ribara je kuhar što u naše bolne škrge

ukuhava milost
i otkrivenu tajnu idealnog muža
tako meko obložena je sveta riznica
to božje more u mom trbuhu
pa kad me radio i televizija izvrnu
na kvizu pred svima savijem glavu zapušem
davidove izdahe
u plišanu uvalu uha u
to smeđe kormilo na putar
a putar je moje uzdignuto čelo
s kauča me kući
vode svijetleći
zavežljaji sionske trave

POGLED S BRODA ZA TARŠIŠ

dok bježiš, bar
pogledaj kroz zemlju kako
su neki tamno mrtvi.
poštari, kotlokrpe, trgovci platnima
graditelji malih pariza, grbavi zvonari
i lađari, piljarice.
tako djetinjasto stisnuti pod zemlju
spavaju u nevjeri.
izgledaju kao provincijsko kazalište noću samo.
ranjeno i neprijateljski.
tamo na bliskom istoku noću nema zemlje.
iz adamovog bedra istječu
dvije smeđe rijeke,
teški znoj eufrata i teški dah tigrisa.
nanose mulj,
naplavljuju mrtve
ostavljen teret uz oborena
debla i žuto trunje
mlak vjetar će nisko zavaljati snove
samo se namjesti
pogledaj kroz zemlju
ne spoznaj nikad
dobrozlo

II. CRNI ILI NARANČASTI CIKLUS

*U oblaku kad se pojavi duga,
ja ću je vidjeti...*

Post 9,16

TIJELO U CRNOJ BAKLAVI

Sv. Pavlu i dr. Freudu

svako tijelo žudi za krivnjom
napinje se da mu niknu
još tri slomljene noge ispod struka i utetovirana
suza, iza uha zatakuta cigareta
a iz srca žuti tamjan dim
kao stalno iščašeno rame
nagaženog mrava
tijelo će te ugurati s krznom kroz žarulju u svjetlo
a propadati naglavce u bunar za znanjem
na dnu tog đavla oblizati otrovni sladoled
od tuđeg skašenoga tijela
tijelo želi pritegnuti boga
u svoje bijelo odijelce bez zraka
organizirat siromaštvo i babine papuče
tijelo je bijesno na svoju skupocjenost
izumrle životinje
i lopta se prljavim krpama sa strahom
smanjuje se samo iznutra
kao kiseli zidovi naopake ružičaste kuće
u susjedstvu u kojoj skoro svi žive trudni
u žudnji za nečim
tijelo se vrtastim jezikom pravi da titra
kao sve u kvantnom sudoperu
a jedva se miče iznad kičme
i strasno stari trbuhom pri tlu ta
skorena trska s glavom
misli da je vidjela cicu-macu
da joj je na licu stoposto
ogrebotina

od neba

KANTATA O KAVI

za stolom u kafeteriji koja je brijačnica i kockarnica
dakle cijeli svijet
sjedim na turskoj kavi s francuskim kraljem lujom xiv.
(prvi espresso-aparat bit će izumljen tek za dvjesto godina,
pa pijem crnu).
šutim i gledam kroz dim
kako mi raste ogroman crveni rep sličan lujevom
dok se on hvali
kako je on njegovo nizozemsko drvce kave
bilo mama milijunima stabala kave u americi i širom svijeta.
u kutu sedam aristokrata mirno kartaju ombre
i pijuckaju kavu iz šalica bez rukohvata.
tek tu i tamo izmile im tanki gujinji jezici
obloženi debelim smeđim talogom.
nešto bliže našem stolu sve grbaviji koptski redovnici
mumljaju nad šalicama,
a arapski liječnici raspravljaju jel bolja *coffea arabica* ili *coffea robusta*.
baš kad sam lju natuknula pospanija nego prije
da mi je više zlo od te dokone navike
i kako neću više nikada popiti ni jednu jedinu
ulazi otkrivaatelj kofeina, doktor sylvestre doufour.
ispravlja me nestrpljivo još izdaleka
draga, ne nikako naziv kava, ili *nutmeg*,
već arapsko vino.
to je izvorni zbog fermentacije.
zaobilazi napučeni stol za gatanje iz taloga
i sjeda k nama.
konobar mu žurno donosi prirodni naranča juice
pa ispriča kako je jučer na svojoj prvoj kavi
bedasti papa klement vii kavu pred svima krstio u kršćansko piće.
svi otpijaju gutljaj crнке i smiju se.
ja napokon zgazim nogom zmijicu pod stolom

i ustajem platiti račun jer luj nikad nema za kavu.
mislim si kako su je samo pametni trgovci vinima
i limunadama iz italije
nazvali vražjim napitkom

PLAVA ŠETNJA

dobro,
najlakši
bijeg od noževa na stolcu
zove se brza šetnja.
u ruci dvosjekla olovka za smrt zlih žaba
i kornjača! za pasom ubojita
poslanica rimljanima.
neka je put od a do b jednak ti
i ako je jezična maska sklizava
kao rasklimane sunčane naočale na kosi
nosim je kad je teško jasno reći volim
dok kombiniram znakove
nevažan susret kod mosta
a izmet još jedne samoće je ubačena
nevidljiva lutka u torbi i
tramvajska krv na poništenoj karti.
šetam i šiljim ljubav za sve
kičma raste kao drvo
u koraku se tanji oklop kornjače
ispod mojih nateklih leđa nestaje
šetam, nizbrdo otpala
njezina koža pozdravljam nekog
ozdravlja munja kroz krošnju
tu kod konobe pjevaju breze u nizovima
rugaju se žabljim trbusima
i hosana, hosana za šetače s još uvijek malim
dometom do ciglane i prve radničke rupe
na pola puta trebam
još uništiti suvišnu kost,
kolonu ss-vozila, odvratiti oči
od središta zemlje
i dosta! maska je pukla kao soba,

lutka je čula, istresi
joj lice
i stani

AMEN I GORE

u umornome džepu muža u bazgi u dahu komarca
u žitu amen i gore
nad nama toplo srce ziba
otvoren sapun od krvi, sapun od vode
našli smo vrata tvornice za preradu riječi u meso
u ormaru na zori
pod njom prolaze crni zubi i mravi
i tijelo
i kad ruka ruci opipava probodenost
zora bude prisutna u stvarima
pomalja se slatko pisanje
prokletost stalka zakona u hrđi leži izvrnut
na božjoj suzi nema ga više u kadi
noga ne juri na ježa u jakoj kavi
u vrno zrno sol mi istjerali licem prema
nekoj prepariranoj mački i ženi
ma nisu ni blizu mojoj suzi
oduvijek se sol poslužuje mliječnim ustima
kad kažeš isus te voli
po rubovima usne raste meka koža
pijana i pružena
bez mogućnosti ikakvog poruba
ikakvog svršetka

NEČISTO IME

njeno ime je
šest puta dva je nula reče piton,
i naprijed marš u mrtvi vrat, u sobu!
otvorio se pogled u
krajolik bez staze koja bi svakoga
odvijugala negdje na rijeku.
kad ustane više ne moli boga
zaželi glazbu iz naranče
a dođe muk i zaboje je prevelike kosti na nebu
sjeća se proklete zmije u kavi
prvo je bilo kamenovano oko, pa i uho se začepilo
zaiskrilo bačeno o pod,
u namašćeno lice čupave lilit
s e-mail obavijesti
„u wc-u je non-stop internet i sado-mazo vampiri“
neka žena je u tami do sisala palac
da zasja
među zidinama može sjati samo
presveta krv ispod kože
a vani po toplim crnim bregovima
neka čežnjom zaslađena kiša i dalje
oštri puževa ljubavna koplja,
isparava miris mokre šume i malina
noć rađa životinje kao
da tuče vrhnje
sove piju vodu i ljudi
povraćaju dan
jutros joj je kamenje
sasvim istanjilo sjećanje na
ostatke okrugle pravokutne duge
a odakle sad iz
smanjenog srca da izgovori stolce

za goste oblake a neka ih tamo daleko
nema purpurne kiše za nastajuće kolutićavce na tlu
ni za progristi strog krov
kovan u grču za
kazneno popravni odjel
maleno moje ove
godine

CRNE KNJIGE SA ŠLAGOM

kaže
kolutajući
kuglicama sladoleda i sitne dugmadi kao da čisti
svoje nerođeno dijete
svako moje podcrtavanje, okretanje listova
otpuhuje na kraj svijeta
živoga drugoga
koji ubrzano izdiše pored
svakog kioska, svake bandere
i moji prsti s olovčicom zaklanjaju njegovu
grbu punu malih plišanih stvari
curo
mogla sam reći i posve drugi jezik
posve drukčiji život
posve drukčiju glad
narasti kao veliki grad sa zastavama
nikada na pola koplja
nikada sama
s toljagom knjigom

III. CRVENI CIKLUS, kao svi krvni savezi

PUT DO ČEŠLJA

ne boj se, glavo moja
tako djetinje!
ne zapinji mi haljinom za rub stola
ne posrći nosom u zavoju
za ognjena brda salate
i svo to crveno zakrvavljeno meso
to se uopće ne očekuje
od tebe.
pomisli zacakljenim okom pred svim tim
zamusanim čašama u zraku
kako je bog abrahamov dobar
prema tebi.
nasloni se na ovu večer margarina i
konfeta kao na majušno ogledalo
na kojem na svadbi u kani galilejskoj
sretna sjediš na iskovanom prstenu
kao na prvom jajetu na planeti.
hodaj lijepo ruko,
baci maramicu, koliko je sati
i baš je ružno vrijeme
pa kreni u muški wc i popravi rep.
gore kod lusteru zamotan nas čeka
sveti samsonov češalj.
a ti, vratu moj, (na ovoj posljednjoj
tuđoj svadbi)
ne kruti se
na mene niz tijelo!
ionako je sve ovo bez dobre
glazbe za naš ples
o ti mala
božja violino

LETJETI S TOPLIM PEĆIMA

u danima kada nikoga ne volim
pada kiša i ja
niz ulicu puštam brodiće od novina
u njima zapostavljene kositrene vojnike
iščupane iz božjeg tijela još davno za mene
da ih brišem, laštim.
ipak ne šljapnem u prvu kanalizaciju
ali ne kaže nit hvala nit
kupim nekom srećku nit napunim hlače novim knjigama
jer odustajem od zavjeta s nebiblijskim vitrinama.
da bar u povratku u busu zažmirim dok se ne opustim
i u mislima naučim zbog svih živih bića, kao kapetan noa
voziti starog golfa.
da ispravim leđa, maknem kravu s ceste
kažem svima dolje na okretištu naše tajno ime izvađeno
iz kruha, našu mrvu, naš pokaz.
da te bar u takvom dane bože poljubim
kao nešto posljednje
i prije nego se dolje na okretištu pošta zatvori
pošaljem nekom pijancu izgublenu osobnu
zauzvrat ne očekujući ništa
u danima kada nikoga ne volim
nebo je drukčije u sumrak.
nebo bude prostački sivo, zgrušano,
neutješno nad djevojčicama sa smokijem
koje u gužvi autobusa stoje kraj vrata i treba im majčinska ljubav.
da bar sad nad gradom okrutno pljusne
iz te rasporene ribe,
da zagrmí kao iz groba
pa da moram ravno iz orkanske oluje
trčati kući na vruće palačinke u koje je zamotana
moja draga, još nepoznata obitelj.

da ja
zapravo neka žena vani na noćnoj kiši
dugo skidam mokre čizme
i gledam kroz prozor kako
mi buduća djeca rastu na tepihu jedući munchmalow,
lijepom tati čitaju stihove iz propovjednika
a cijela naša ulica uzlijeće na nebo osvijetljena
ogromnim usijanim pećima
raznim specijalnim efektima
iz neke božićne spilbergove zaklade
za naviklanu obećanu djecu

JA SAM PORTRET, PUTOVANJE I ŽIVOT

u ruci mi stol, u licu mi jabuke.
u ruci mi stol i stolac i zid.
u zidu nije ništa.
na stolcu novi svijet i ruka na svadbenom stolu.
na stolu dvije ruke kupe mrvice.
nisu moje. mladog portretista koji me traži,
omogućuje, voli.
u najvećoj mrvi zob za golubove i prašina za pse.
u najmanjoj zaboravljeni okrugli kvadrat.
u kvadratu točno deset nauljenih žlica.
svaka žlica jedan dan na dalekom putovanju
pustinjom srca u bijelom golfu
bijeloj strijeli.

LJUBAV

prešla je ulicu na crveno, upalilo se zeleno poslije nje i smijalo se.
kazala je nešto golubu do sebe.
golub je rekao snajperu.
snajperisti su spustili pogled i zaplakali u maramice.
maramice su se natopile iscjeljenjem.
prijetila je kiša. kiša zrela kao grožđe. grožđe tamno kao đeram.
đeram lijep kao sandale. sandale čudne kao svatovi.
skinula ih je. nisu bile potrebne za hod po lokvama,
po toj skupoj vodi od smokava.
ona je koračala vodom, a obećanje je pošlo ususret cestom.
crnilo se i nosilo je.
prošla ga je kraj mosta bez velikog uzdaha.
hladne su joj ruke zapljeskale. ruke kao bol. bol kao grob.
grob kao žar.
njezina suza izdužila se kao red za kruh,
a kruhu narastao dug red za ovaj dan,
ali u drugom danu je ta ljubav,
to obećanje.

MOJ ČOVJEK PSALAM

niz
mlaz
kroz oluke
gričke topove, vijadukte
i kabanice vinule se molitve ocu
s taman dovoljno koljena
odapete pravo u treće nebo
i poslije najuže, četvrte strašne zime
kao jeka šiknuše, doletješe nam
u staro malo hrvatsko nebo
kao lav, golubovi, ribe
te trojstvene božje oči
te oči kao ljetni vlak za split
kao noćno sanjkanje, kao agavin
prsnuli život
ovdje je nebo lazar, izađi
lazar nebo je odvalilo kamen i izašlo
iz gliptoteke stolne crkve
odmotalo zavoje, iscjelilo svoju suhu
betlehemsku zvijezdu.
nisko pod njim božje su ruke
zadavile oblake krivnje
znaš koje one što su ih stare svinje
oprasile iz svraki, crnih kopčica saveza
s izidom i bebom koja ne raste
nit zna tko je taj ranjenik
taj moj čovjek psalam
sad napokon pjeva slobodan
ubrzano diše na božje oči
kao dijete što je netom istrčalo
iz otključanog ormara
nema više naslijeđenog tereta predaka

pa u tri dana izrasta u sav dovoljan dom
meni i djeci, božjim riječima
što ih razmazuje po ulju, potoku
noću slika psalme u ateljeu,
imenuje voće i stvari
svake subote
snima dokumentarac o svojoj šetnji
edenskim vrtom i držanju za spasiteljevu
probodenu ruku
i kako mu tada iz usta
ispadaju i suše se na tlu sve one
plastične molitve svecima
u nanizanim zrnima
na napuhivanje i
umiranje

MEDENI MJESEC

nedjeljom navečer poslije bogoslužja
u maglovitom tramvaju uvijek mogu početi stvaranje
iz ničega.

nema čak ni gradonačelnika, nema ni kanarinca.
nema ni ostavljenoga ljubavnog pisma
kontrolorki karata u štanc-aparatu
nema suhog ručnika, paste za ružičaste cipele,
ženskog zahoda.

nema ni jedne kartonske kutije s ostavljenom
djevojčicom i porukom.
po turobnoj golotinji čeških prozora i stolaca
očito je da kingovi žderači vremena
prvo u tramvaju sat pomaknu na zimsko vrijeme.
mogla bih plakati nad odbačenom kriškom kruha
i čašom crnog vina na stepenici
kraj prednjih vrata.

ne da mi se jer nema ni glazbe ni grijanja,
ni onog scenarista sa htv-a
koji ne vjeruje da je čovjek bio na mjesecu.
nema ni lažnih magistara s platfusom
ni zaostalih mina ispod sjedala.
u hladnoj dvanaestici od nikoga gledana
od nikoga smetana
vučem kabel skroz od boga do trajnoga dragoga
do susjeda muža koji se zove skoro kao ja.
želim ga napokon dovući i posjesti, bar do
posljednje stanice.

znam samo da je ciganski lijep i
da se kreće pomoću kistova.
ali na pustim stolicama nema nikoga
tko bi mu pročitao prava i stavio lisice
u slučaju da uđe na sljedećoj stanici.

a ako me kao i uvijek drsko upita *je si li se udala*
kud ću sa svim tim harmonikama i svadbenim posuđem
na medeni mjesec
još prije kvaternikovog trga

SPASILAČKA SLUŽBA

susret u bogovićevoj, zapravo, polu.
on hoda ulicom, a ulica se sva odljepljuje,
diže se za njim kao surferski val,
on to ne vidi
jer nije se lako okrenuti kad imaš osjećaj da
te netko gleda
ja plovim na kresti uspravna kao svijeća
u elegantnom crvenom kaputu
dok mali noćni prolaznici panično
zaplivavaju prema trgu i frankopanskoj
hvataju se za daske, grane i letve
ne bi li kako stigli na posljednji tramvaj.
s pravom mi se čini da sam neupadljiva
tamo gore u asfaltnoj pjeni
pa ga pomalo neoprezno pratim previše
ispravljene kičme
i brzinski popravljenog tamnocrvenoga
ruža.
smišljam što pametnija pitanja na tom kratkom putu
ali mi ni jedno ne pada na pamet.
samo glupom buljim i smješkam se
u ta ležerno savijena leđa.
tu i tamo blagoslovim ih kao novi otok.
tko zna zašto me taj neukrotivi val
toliko voli i točno na vrijeme izbacuje ulicu dalje
kao brižni otac.
možda da se ne osjetim promašeno
kad sama dođem kući
kao onaj moj plavi tanjur na polici u sobi
pun starih, oglodanih odgovora

JETKANJE

iz njegove zaručničke ruke u crvenu božju utrobu
dugogodišnje
jetkanje jetkanje jetkanje
da dođu po mene *onu pravu*
djeveruše i poštarice e-maila
to zavjetno sabatno jutro
koje evo
samo što nije, ali ipak već je
stvara mi prikladnu laganu
glavu širi miris prolaska dviju pavlovih poslanica
kroz sirotinjsku dotu u maminom
ormaru u krstionici već se izvijaju
prigodne izreke za beskrajno tijesto naše
svadbene pite i kao da nisam pogriješila
jutros sam nisko ustala i
strah od ničega oprala na sklopljene ruke
kad li na mojim balkonima maketa
ljudskog para
plastična na vitrini i na radnom stolu
još jedna za skeptične susjede
u autu je kuma već načela kazetu proslave
i jurećih putničkih vlakova brzih kao teglica koja
pada na tebe samca a samac se izmakne
od slatke nade sluđen u izvezen jastuk
taj jastuk prehlađen uzdiše ali dade se otjerati
komplimentima i pjesmom s pregolemog
peščeničkog zvonika
zvoni gol mladenac u studenoj vodi
i da to zvono napokon podcikne i
umre rađajući sreću kao agava
na izabranom križanju dviju cesta
za sve nas

unaprijed zaljubljene

IV. ZELENİ CIKLUS, tamnnozelen kao psalam 27.

31. ROĐENDAN

ako tog jutra, pa makar ti bio 31. rođendan
nisi ustala iz torte
iz kreveta kao božje dijete
u kožuhu s izvezenim crvenim klizaljicama
brige ti se tokom dana
gomilaju kao krpice za naočale
nešto kao razlivena stara koža vuka skori se na torbici
na patent zatvaraču hlača
hvata se po noktima, mobitelu, novčaniku
i ometa signale iz svemira
koje ti šalje uskrslo vrhovno biće
u takvim se danima prejedeš piletine za ručak
i sjedneš pisati prosječne kokoške pjesme
zbog rastuće napetosti u vratu
i vodostaja rijeke cetine
nazoveš urednika, sestričnu i preostalu živu baku
a zamusano se čudovište
ščućuri u maternici, tiho plače i pije crnu kavu
u sumrak zavija pod pazuhom
a nevečer te raspori i napuni kamenjem
iako je ono to koje je mrtvo
i smiješno
sutra dan lovci i geometri na prozoru mjerčaju
koliko ovoga puta brizi nije uspjelo
produžiti život slavljenici bar za jedan
krvavi lakat

MALINE

ostavi mi taj stari pereć
tog pitona
skini ga s vrata.
neću. kako da ti dobacim strah.
strah od starenja je bar ovdje
a taj je tvoj drveni plus daleko
od ovog dućana sa šarenim cipelama
u kosi nosim već tri sijede
i crtančice djeteta u srednjim godinama.
nije, tu sam dolje. kupit ću ti troje štikle s torbom.
ne nisi. previsoko si jer me tvoje kraljevsko čelo
zove u trn. pa zbogom
idem dolje leći u saprofite, u *antifalten* kreme
u muškim se kaubojkama otklizati
pod kamen, po neplodnoj zemlji ispod mosta
i šina da sakrijem ova usamljena usta, te bore
iza smokvine trske,
iza nekog dobrog djela.
a sad, makni mi se iz trbuha
moram brzo objaviti urbanu vilu i
umijesiti roman, ispeći svoj babilonski toranj
i reći neka bude ispred kuće bazen
od žurbe mi se maste oči,
kajak za bijeg i krokodilski kofer,
u gluhom uhu mi zvoni samo zrno kave
i neočišćene oči bole
ispod tvoje zlatno asfaltne
ceste s grožđem, rafaelom.
zato nabroji do deset
pa potrči za mnom i poviči „gdje si?“
a ja ću reći
pazi! juri pun tramvaj, bože na tebe

smrtonosan kao i uvijek,
tu sam iza,
pobojah se jer sam gola pa se sakrih.
prepoznat ćeš me kod breze pogrbljenih žena
nosim jackie o. naočale, usputan posao
i trčim u masi starijih od tebe.
srećom, uvijek si sporiji od mene
začas ćeš me stići
jer na leđima nosiš raspukle
uvijek svježije maline
i oprost

POHVALA VRSNOJ ŽENI

odavna Ružici M.

spava luda djevica do podne, spava
kao razmažena pastrva na ulju, spava na desnoj ruci
na debelom bedru na svakoj
svojoj bolnoj kosti
gore spava grad, nazad tatici visi
a kosa raste izokrenuta dolje.
muževo rebro na nju mrmlja,
povijest žena mrmlja
i teški zalaz na prozoru sobe
kao na flamanskom ulju.
lijeva joj ruka neprosijana visi iznad poda
u dlanu joj vene prezreo šipak
u šipku odavna zori plod, precizna skica
slavan kao ona propupala, '48
odmantana smokva
u plodu natiče presudna odluka i mehaničko magare
za put u prve ispečene štrudle, u uranke
po otkrivenoj joj nozi gazi mrav i viče
ustaj, operi lice, kreni po uskom autoputu
i po motelima rađaj snažan rod
da još mlada stigneš u sebe zagrljenu, u
sebe montažnu mamu
a vrijeme žene je skupocjeno šilo i aleja
autoput vodi kroz bubanj veš mašine
i slatki zaplet elektroinstalacija
u turbine, neonske čarape i igle
jer rad je slatkasta slina skalupljena
u suhome srcu
a radnikov znoj je ljutitio pljuvanje

u egipatski kotao s češnjakom i kuhanim mesom
u volji je smak noge u plastičnu kantu s
obiljem onesviještenih prepelica!
to roditeljsko meso joj već na nos lupa
kao mjesec kao kamen udara u dlan
u zube, djeva jede
dok spava kunja i zdvaja – kuda?
a zapovijed je ustani, vidi tamo u centru
grada iznad trga djece
nagnula se betlehemska zvijezda
zvijezda se razlistala

ŠEŠIRIĆ NA STUPU SOLI

ljubavi,
još jednom okreni volju
onom lotovom zvrku od zelene soli
toj bezimenoj ženi koja
me vrti, obrće kao da mi kroji smrtnu spavaćicu
prikladnu za jučer,
za prošle majke, bambije i bičeve
ne znam,
ali ne volim to zauvijek okrenuto biće
što obrće, okreće, zavrti
kao motorni ringišpil cijeli jedan sao paulo
u toku jednog dana a
u dvije se minute u svijetu milijun očiju
osvrne na svoj toranj, lik i strah
pa se raspe
raspe
u stupove soli i
nastane zapuštena bljutava
svemirska solana!
ljubavi
i zato što je opet kod vrata moje sobe
odložila svoj plišani šešir s dijamantima
reci strogo toj lotovoj dami
da je prošlost iza mene
od sad se na mom radnom stolu
može vrtjeti kad je zapara
samo taj grozni šeširić
lotove žene
ali ne i ona sama

V. PLAVI CIKLUS, sjajno plav kao ruski znoj

BRDO IZA SLOVA

ne žurim nigdje
polako klatim svoj skup nogu
dolje bogu
gore svijetom, a gle!
u svijetu to njihovo malo svjetlucavo
stopalo tiho se vrti
i šuplje je s odsječenim sedmim prstom
i mračno je
kao u rogu
samo pod udarcima zvijezda u zemlju
mrtvim pješacima zazveckaju
zlatni zubi, produljene rese i
na trgu izpozdravljano tijelo.
s braćom i sestrama uz uzak put
skupljam naslijeđene sandale pjesnika
za najtočniju pjesmu o ljubavi.
kerubini su je odavna napisali
ali ja nemam još sve salomonove kajdanke
i sandale na hrpi u torbi
do najtočnijeg psalma učim premještati ono
modro brdo iza brda slova
nauljenim uhom
dječjom vjerom odakle anđeli uče
da izgovorenom riječju možeš obiti vlastitu
zaključanu glavu
kad je obješena za ovu kuglastu zemlju
kažu da zorom valja utrljati u tjeme
slinu svetog poljupca
da odmah gore polete naše
smaragdne sandale nagorenim remenjem
prema oblaku
visoko, gdje svaki autobus prati zbor soprana

gdje molitva zveči noću sva uslišana
i zato prije spavanja
slobodno zapjevam lešinaru u kutu
hej bog me voli i kad preduboko spavam
i nou kad me isusove sandale kao
ribarski čamci vozaju po dalekoj vodi
ja voda, po valovima sebe hodam,
ne tonem i sanjam
u susret dolazi mi mlada
još neopjevana roda
rodo! dođi da ti u kljun tutnem
svim bićima zajedničku kocku šećera
bezuovjetnu ljubav
kristovu

ZIMA 05/06

svi su se čudili
kako je teško bilo prošloj zimi
proći u sunce kroz ušicu igle
iza nje malaksala, izrugana
provukla su se njezina raskoljena stopala i frula
kroz rupu na fruli i duboki minus
posljednje prolazi sve što je u gradu sedam puta
u sekundi zakašljalo
sve što se u šal molilo mlako i pothlađeno
što je cupkalo uz prugu
sa stalno spuštenom rampom
i crnim čajem u džepu, s poderanom kartom filma
u novčaniku i slikom neke sunčane zavale
kod branimirove tržnice odgrisci
na trgu velikana ostaci zimske kože
nalik džepnom izdanju poratnoga zgarišta
nalik nenaloženom srcu pod mokrinom drva
na tlu svakog tramvaja
ostaci trepavica tinjaju, to toplo triješće očiju
a tramvaj je samo klizna magla
a kavane su raspukle usne na pločnicima
ja, zamućeno vino, napokon sam pogledala
za dimom visoko kroz sive oblake
u svijet gdje kuca napalm srce što grije stakleno more,
vrapce i nezahvalne ljude
i ugledala da je njegova toplina
ponekad samo onaj mali limeni radijator
a desna ispod hladne stolice
da se ispod struka naše hladno i masno srce zagrije
da proključaju kričavi sokovi
udare na uši i mi opet čujemo ljubav
ispod leda kao bakterije

radosni kao modra galica kad naiđe na oči
plavoga čovjeka u modrom odjelu
i sve bi izbilo zlatno ispod čađi korova
da to sunce svi pojedemo i
ponudimo promrzlim bakama iza konzuma
pa njihova lica nabubre u vruću dugu
a njihove riječi potpale zrak i inje
a ime boga oca postane štampano vruće na dodir
jer samo božje ključajuće suze
rastaču naše tvrde zimske štipavce
a sve mrtvo i rastopljeno još se jednom
baca u gradskom kolu u užarenu peć
u usijanoj peći samo bog ne izgara
on je svu našu pothlađenost kožom razumio
zario s čavlima u dlanove ubio
i frulu i minus i čađavi snijeg
na prvi dan proljeća
predugu zimsku suzu iz mog vrata je
izmamio krvlju na pod auta
rastopila se zarikala
ne znam, izgledala je nemoguće
tako oduvijek bez mojih očiju
nemoguće
kao ruski znoj

TABLICA MNOŽENJA I DIJELJENJA

na večernjoj školi u donjoj dubravi
stavim srce na lice i
učim svetu tablicu množenja i dijeljenja
poslije sam na tramvajskoj stanici u
frankopanskoj ulici
prepuna rješenja za ukidanje kataloga zakona
kao čipkano lišće šuška mi bogata zaručnica haljina
a nježni vrapci što padaju po pločniku i krovu
telefonske govornice
dokazuju da s njima pada i bog otac.
s maglenog parkirališta ispred hnk
svodnik iz taksija
vidi me kao svijenu skulpturu dolara
i baca niz vjetar ponude
a jugo bunca, tanca
pijano kao kronometar njiše tramvaje, smućuje ljude
na ulici nema nikoga
samo nezaposleni kustosi
u crnim odijelima pužu uz stare zidove
osmjehuju se ugodno nekome
vade maramice, brišu prozore
i izloge s talijanskim cipelama.
dok čekam modru nosiljku br. 12
u mlakom se vjetru mijenjaju strane svijeta
u vrtnji zemlje ista je ta vrtnja srca
u sredini tijela
gledam nitko oko mene ne haje
što mu je nisko dolje kao bruh
obješeno mrtvo srce,
prošupljena podmornica
i da njen posljednji mornar treba samo duboko udahnuti
tu ljubav kroz razbijene lokote

da se spasi, da kristu uzvjeruje
pa zaustavi sveopći klepet lima i
taj vjetar što stalno na nas kotrlja crvene opuške
završila je proba krleže
pod donovima tankih glumaca iz gavelle
kotrlja se ružičasto kestenje, vozi ih kući
na satelitski čaj, opojno i brzo
da se u zastoju ne bi uhvatili za svoje pravo lice
za gigantski rukohvat sa golgote
vjetar valja pivske čepove od ulaza kina
i sivo trunje, preko šina
pocikuju isusovci jure kao ben johnson
na posljednje večere s vrećicama
ispod očiju
neki nose žabe nalik ribama
od toga sam zaspala na pločniku
a trebala sam iz peta zapjevati dolje prema mimari
niz bordo vjetar
kako sam tu na kiosk
naslonjena da samo prije dolaska
tramvaja podijelim dvije, tri karte u najvažnijem smjeru
možda bi me neka tanka martina u tatinom
džemperu ispred izloga diesela upitala
za tajnu vječnoga života i broj mobitela
i slučajno mi stala crnim martama na bosc noge
ali ta bol ne bi bila važna
jer koža za sandale moga djeteta je
na mom trbuhu!
iako još spavamo po ulicama,
poštujte naše znakove po gradu, naše fluorescentne
trbuhe, našu parusiju
jer za tri godine iz njih će biti lansiran
novi hebrejski svemir
koji
evo

kreće

VI. LJUBIČASTI CIKLUS, kao ružičasti otok s olujnim obalama

SAMCI KOJE ZNAM

od kada odluče ostati u tijelu
samo jedna polovinka
negdje na nekoj litici, ulici, bilo gdje
neki samci počnu izdisati zrak prema unutra
i posve krivo to gušenje
pokušavaju riješiti kao problem mehanike
ili šaha
pa spretno prespajaju žičice utješnih misli
i brzine tih vihora u glavi
kao da je ventilator
ali sivi vjetrovi ne izlaze tako
pa ih krote čajem od mente
i paris keksima
pa ih gone van pobožnim
suzama zbog krezube romkinje i
bolesnog mačeta na cesti
ali gušenje ostaje.
strah je ljepljiva volja koja ostaje
općenito strah od ljubavi
je u srcu alkoholna noćna posuda
koju bar jedan samac kojeg odnekle poznajem
nikako da pokopa i ne spali
nakon.
svoje preplašene kapke zaključava
baš nadomak
mog otvorenog prozora u ulici nikole tesle
i oči boje mene brzo uvuče dublje u duplje
pa nakon šetnje
liježe u svoju neopranu kadu
sam s dva vodootporna flomastera
i misli da je umjetnost dovoljna
cijelu noć kroz odvod osluškuje

kako šalice za kavu
s prosidbenim pitanjem na papiriću šećera pada i
razbija se i sjaji
na noćnom pločniku
a već sutra sprema par cipela i cigaretu na rame
za dalek put u neki dućan
što dalje od poljupca koji može probuditi mrtve
od disanja van ma od svega
neki se samci zagrlje tako što
na blagdan darivanja
kupe satove sa smajlicima
za ono dvoje sretnih
stan do

BITAK I VRIJEME

ovo je ljubičasto jutro tko zna zbog čega došlo
kao potrošni, nezaustavljivi
uvod u dan,
i strašno je takvo jer se više nikada u mom životu
neće ponuditi ponovno kao šansa za ljubav,
strašno
jer mi zakonom nameće oštru britvu
čekinjastom bradom kroz prozor
zabrinutu propagandu
klupko sivih torbi i tvorničkih goblena
cipele za trajnu kišu i tečaj pretvaranja u
trgovačku kišu s putnikom u džepu
ljubičasto jutro zaobilazim točno
kraj zaručnika u pjesmi nad pjesmama
skrivam se ispod kompjutora
i deset minuta stvaram ljudsko pravo
na duge prste što bilježe po zidu
stihove boljeg, vječnog ponedjeljka.
točno u podne *readymade* podne sjeda
na moj stol pa prolazi kao metak
kraj ušne rese, ubija jutro
usput mi prodaje zepter posuđe
i plastične tepisone za dječju sobu
takvo podne je stari elijen s burze
za nezaposlene,
državnim iglama iz zatka na odlasku ištrikava
šal krivnje oko moje desne
lijevo-pravo-krivo-smiješ-ne-smiješ
nazvati bježećeg muža, ujutro pisati loše pjesme
prijeći cestu na crveno.
kad se popale prvi lampioni u noći
pobijedit ću ovu državu hrabra, puna vjere

u minuti lijepoj i snažnoj
baš kao sigourney weaver

NOVA CESTA BB

sad kad si našla kamen pun vode, ili bolje
kad je kamen spotaknuo tebe
poderi njime nogavicu hlača
pukni kao jaffa naranča u suknju, kao šipak
kao svoje dječje koljeno.
ne oklijevaj, kupi ogledalce
nisi ti ovo crno uspuhano muško
u autu na sjedalu do tebe koje voliš
ti si smeđa ti, s lijepom rukom
što je podigao prema suncu bog otac
šećući radosno rijekom '74 ujesen.
samo svježe prerezanim srcem
procijeni tu uskoću križa
raširi ruke i preklopi noge
odraz je važan pa luping nebom pa lasta
i praskaj na zaglavni kamen, utonuće
kao bazen s čokoladnim mrvicama
gdje svuda u krv, pod kožu,
čelo, pazuhe nadire isusovo otkupljenje žene.
požuri bosa na prvi tramvaj
jer na uglu trga sportova
i nove ceste bb
narasla je tvoja vlastita daska za skok
a tvoj se ušećereni križ
našiljio još prije izvađenog rebra
lijepom crnom vozaču
s tvoje lijeve

SAD POJEDI CVIJEĆA

osim plave kose
cijelu je noć oblačila više od dvanaest kila
svetih haljina i plakala
mala vrata su se za njom zatvorila
i otvorila velika na stopalu i ruci
zajednička se kućna kada
odlomila od obraza i golubovi osušili
tintu, zbogom se ispisao
na svakom listu zida i ogradi
čuješ, indigo šuti
nad gradom se njišu male indigo ručke
samo za tvoju bijelu putnu torbu
u nečijem vrtu svjesna
kokoš plače nad majkama i očevima
svi se zajednički lonci deru
i vraćaju u ništa
pljuni, klupko sijedih vlasi te neće ugušiti
ni mreža ni žena koja od zubi ne čuje
tvoje pitanje,
šuti jede svoju mrežu
nema više poljupca u kutijici s imenom,
pauci jedu svoje noge
a svinje su se same
zaklale

Dorta Jagić

Rođena 1974. u Sinju. Osim poezije piše i objavljuje kratke priče, putopise, eseje i dramske tekstove. Uvrštena je u brojne domaće i strane pjesničke antologije, pojedini pjesnički ciklusi i priče prevedeni su na 20 stranih jezika. Osim pjesničke nagrade Goran za mlade pjesnike za rukopis *Plahta preko glave*, dobitnica je nagrade Balkan Grand Prize for Poetry 2007. na međunarodnom festivalu u Rumunjskoj te ugledne nagrade The European Poet of Freedom Award 2014. za knjigu pjesama *Kauč na trgu*, koju dodjeljuje poljski grad Gdanjsk. Vodi radionice kreativnog pisanja, prevodi s engleskog i njemačkog poeziju i prozu. Živi kao slobodna umjetnica u Zagrebu.

Objavila: *Plahta preko glave* (poezija, 1999, 2006), *Thamagochi mi je umro na rukama* (poezija, 2001), *Đavo i usidjelica* (poezija, 2003, 2006), *Kvadratura duge* (poezija, 2007, 2015), *Kičma* (proza, 2009, 2014), *Kauč na trgu* (poezija, 2011), *S tetovažom nisi sam* (proza, 2011) i *Mali rječnik biblijskih žena* (proza, 2013).

Biblioteka Online

knjiga 115

Dorta Jagić

KVADRATURA DUGE

© 2015 Dorta Jagić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2015

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Aleksandra David

Urednik

Krešimir Pintarić

Fotografija

Close up rotor of a steam turbine

© photosoup / Fotolia.com

ISBN 978-953-345-423-8 (HTML)

ISBN 978-953-345-424-5 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-425-2 (PDF)

ISBN 978-953-345-426-9 (MOBI)

Prvo izdanje

AGM, Zagreb, 2007.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba.**

